

Maandblad nr.3 29 Jaargang 2001/2002

Agenda voor de te houden hobbyavond op **maandag 5 november 2001**

in de Reenske Compagnie, Tak van Poortvlietstraat 361, te Hoogezand

Aanvang 19.45 uur

A G E N D A

1. Opening

2. Ingekomen stukken en mededelingen

3. Hr. Brokke met een zeewaterlezing

4. Pauze met verloting

5. Vervolg punt 3

6. Rondvraag

7. Sluiting

Toelichting:

De heer Brokke is al eens bij onze vereniging geweest. Ook hij doet regelmatig Landelijke huiskeuringen in verschillende categorieën. We zullen zien wat voor moois dhr. Brokke voor ons meegebracht heeft. We rekenen op een volle zaal.

Van de voorzittersvrouw

Nu Hans en Ernst in Colombia zijn, zal ik proberen deze bladzijde te vullen.

Ik ga er van uit dat Hans en Ernst weer met prachtige opnamen van zowel dia als video thuiskomen.

De heer Custers is geweest, dus nu gaan we aan de slag voor de naderende huiskeuring. We weten nu immers wat we moeten doen om een mooi aquarium te krijgen. Laat uw fantasie de vrije loop, (maar denk wel aan het keuringsreglement) en maak er iets moois van, zodat de keurmeester het moeilijk krijgt om de aquaria te beoordelen. De keurmeester van dit jaar is

Mark Jansen uit Klazinaveen. De keuring van de vereniging is op 1 december! Zorg ervoor dat uw bak er op en top bijstaat.

In maart 2002 hebben wij als vereniging de uitslag huiskeuring van het District Noord Nederland. Dit wordt gehouden in de Reenske Compagnie. In het volgende maandbladje leest u hier meer over.

Denkt u ook weer aan onze plantentafel. In september heb ik geen plantjes gezien. Ik neem aan dat u ze deze maand weer meeneemt, zodat andere aquarianen hun voordeel mee kunnen doen. En zijn er plantjes over dan neem ik ze mee naar huis zodat Hans ze later kan verdelen in de instellingsaquaria.

Als u een brief krijgt met het verzoek om uw contributie over te maken, wilt u dit dan a.u.b. doen voor 31 december 2001. Daar Lies in februari niet herkiesbaar is zou het bijzonder prettig zijn als ze de boeken naar behoren kan afsluiten.

De komende hobbyavond wordt verzorgd door de heer Brokke met een zeewaterlezing.

Onze zeewatervrienden zijn hierbij van harte uitgenodigd.

Tot ziens op 5 november.

Anneke Osendarp

Huub Custers.

Ruim op tijd was de spreker van deze avond aanwezig zodat er vooraf nog wat gekletst kon worden. We hadden de grote zaal tot onze beschikking maar ondanks de tam tam die we in de kranten hebben gemaakt viel ons de opkomst wat tegen, maar met een man/vrouw of 30 mogen we toch ook niet mopperen.

Omdat wij voor aquariumvereniging begrippen kennelijk op tijd (22.30?) willen eindigen moest Huub wat sneller door de dia's dan hij gewend was. Het eerste gedeelte ging over het gezelschapsaquarium al waarover aan de hand van de nodige dia's het een en ander werd uitgelegd en verduidelijkt. Aandacht werd natuurlijk besteed aan een goede inrichting; doorkijkjes, contrasten, variatie in o.a. hoogte, dieptewerking etc.. Ook over het vroeger meer toegepaste laat bijplanten van nieuwe planten werd gepraat, en met de opmerking dat de keurmeester er tegenwoordig wel wat van zegt weet nu iedereen dat je dat beter niet kunt doen.

Natuurlijk kwamen ook de vissen uitvoerig aan bod en dan vooral de samenstelling van een vissenbestand werd onder de loep genomen. Wat zet je wel bij elkaar en wat niet. Let daarbij vooral op grootte, vorm en tekening van de vissen en waar ze zich "meestal" zullen bevinden in het aquarium.

In het tweede gedeelte kwamen de speciaal aquaria aanbod die meegedaan hadden aan de huiskeuring van 2000. Ook hier waren de verschillen toch nog groot ondanks dat ze allemaal in de districten kampioen waren geworden. Aan de hand van de dia's werd ook hier verduidelijkt wat de sterke en de zwakke punten zijn waar je op moet letten bij het inrichten en bevolken van zo'n aquarium.

Al met al weer een zeer interessante avond die weer de moeite van het bezoeken waard was, dus tot de volgende hobbyavond in november.

Nico Bulthuis.

Aequidens metae

Aequidens metae is een Zuid Amerikaanse cichlide die endemisch voorkomt in een beperkt aantal rivieren in Colombia. Haar naam ontleent deze cichlide aan de rivier de Rio Meta waarin zij al eerste is gevangen.

In de rivieren leeft de Aequidens meta aan de oeverkant tussen wortels, afgevallen takken en bladeren. Het water in de rivieren is zacht, zuur en door organisch materiaal gekleurd. Bij de huisvesting zal men hier rekening mee dienen te houden. Middels het gebruik van (drijf)planten kan de oevervegetatie worden nagebootst. Verder zal er rekening gehouden moeten worden dat er in de broedtijd kuiltjes worden gegraven worden voor het jongbroed. Aangezien de Aequidens metae een substraatbroeder is zijn een paar vlakke stenen op de bodem om de eieren op af te zetten onontbeerlijk. Dit decor moet stevig verankerd zijn, zodat het niet ondergraven of omver geduwd kan worden. Tevens zijn het krachtige zwemmers, dus is er ook nog eens veel zwemruimte nodig.

Gezien de eisen die Aequidens metae stelt aan haar biotoop en het feit dat het hier gaat om een middelgrote cichlide (ongeveer 20 cm) is een groot aquarium vereist om hieraan te kunnen voldoen.

De temperatuur waarbij de Aequidens meta zich prettig voelt ligt tussen 24 en 28 graden Celsius.

De kleur kan nogal variëren afhankelijk van de stemming. De basiskleur is echter licht geel, met een lichtblauwe schijn naar achteren toe. De borstvinnen zijn blauwgroen gestreept en de overige vinnen zijn gespikkeld met dezelfde kleur. De onderkant van de bek is gekleurd met blauw groene strepen en loopt er een bruinachtige band van het oog naar de bovenkant van de staartvin. Daar eindigt de streep in een donkere vlek op de voet van de staartvin. Een donkere streep loopt van achter en onder het oog naar beneden en wordt lichter naar de onderkant van de bek. Er zijn zes - niet zo duidelijke - dwarsbanden op het lichaam, waarvan de middelste het meest uitgesproken is. De duidelijkheid van de dwarsbanden hangt ook af van de stemming en meestal is het deel tussen de middelste dwarsband en de lengtestreep zichtbaar als een grote donkere vlek.

De Aequidens meta is geen moeilijke kostganger is met de meest gangbare droogvoerders (pallets) en diepvriesvoerders tevreden. Zorg wel voor evenwicht tussen dierlijk en plantaardig voer.

Het geslachtsonderscheid is bij Aequidens meta moeilijk vast te stellen. Mannetjes kunnen iets langwerpiger zijn dan vrouwtjes en bij wat oudere mannen kunnen de aars- en rugvin langer zijn.

Zoals gesteld is de *Aquidens metae* substraatbroeder en zet haar eieren af op een hard substraat. Dit kan een steen, een ruit van het aquarium of de binnenkant van een bloempot zijn. De soort is zeer vruchtbaar en vissen van 8 tot 10 cm grootte kunnen al voor nageslacht zorgen. Jonge dieren zetten wel minder eieren (150-200) af dan volwassen dieren die tot 800 eieren kunnen afzetten.

Tijdens de broedtijd zijn de kleuren zeer opvallend. Goudkleurige, gele en donkere flankkleuren zijn dan zeer uitgesproken. Het mannetje vertoont dan dikwijls een donkere kleur van de kin tot de aarsvin.

Bij het baltsen kan het mannetje nogal agressief tekeer gaan, vooral als het wijfje nog niet klaar is voor eiafzetting. Ongeveer 2 tot 3 dagen na het afzetten, afhankelijk van de temperatuur, komen de jongen tevoorschijn. Op de vijfde dag na afzetting zullen ze vrij zwemmen. Dit is het moment om pas ontwikkelde artemia te voederen, of fijngewreven droogvoer. Dit voer moet worden afgestemd op het groeitempo en grootte van de jongen (bij voorbeeld Cyclops en grotere stukjes droogvoer)

Beide ouderdieren nemen deel aan de broedzorg en jongen die te ver van het nest afdwalen worden door een van de ouders in de bek genomen en in de school uitgespuwd. De grote hoeveelheid jongen in het aquarium kan best wat verminderd worden. Dit komt de groei van de overblijvers zeker ten goede. De waterkwaliteit staat bij dergelijke grote nesten sterk onder druk, regelmatig water verversen is een vereiste.

De jongen kunnen na 3 weken veilig van bij de ouders worden gehaald en in andere aquaria worden opgekweekt.

Bart Vries

Eikenbladvaren een simpel plantje?

overgenomen uit: Pristella Reddle

In amper 1 jaar tijd bedekte dit 'simpel' plantje het Brokopondo stuwmeer in Suriname met een dikke mat van 15.000 hectare. Eendekroos denkt U? Hier gaat het om een ander, bij vrijwel iedere aquariaan bekend plantje dat tot de familie der Parkeriaceae behoort. Zo bescheiden als de Nederlandse benamingen zijn (Blad op Blad, Eikeblad, Eikebladvaren of Sumatravaren), zo verwarrend zijn de grote hoeveelheid Latijnse benamingen. Wij vinden hem in de literatuur terug als *Ceratopteris* met soortnamen , *pteridoides*, *thalictroides*, *cornuta*, *deltoidea*, maar ook als *Parkeria pteroides* en *pteridiodes*. En toch handelen ze allen over eenzelfde watervarentje dat Afrika als overeenkomst heeft.

Door de eeuwen heen heeft dit plantje, door middel van met de wind meegevoerde sporen, andere werelddelen veroverd (Amerika, Azië, en Noord Australië). Nu is het meer een tropische tot subtropische cosmopoliet geworden. De naamsverwarring is ontstaan door zijn speciale vermeerderingswijze. Net als alle varens bezit hij twee soorten bladeren:

* Grote, lichtgroene, glanzende en sappige driehoekvormige, die heel onregelmatige gelobd zijn en tot 70 cm lang kunnen worden. Deze noemen wij de steriele bladeren.

* Smalle, meer draadvormige en minder bladgroen bezittende bladeren met achterwaarts gerichte, rolronde bladslipjes. De fertiele bladeren.

Het zijn de fertiele bladeren, die in de rolronde bladslipjes de sporen dragen en ze verspreiden. De sporen die op de steriele bladeren vallen, ontwikkelen zich aan de bladrand tot een nieuwe plant, die na verloop van tijd losgelaten wordt. Opvallend is, dat deze jonge plantjes verschillen van andere exemplaren en de moederplant. Deze individuen kunnen uitgroeien tot:

* Plantjes met dikke, vlezige, lichtgroen glanzende bladrozetten, lijkend op steriele bladeren.

* Exemplaren met gevederde bladeren (op fertiele lijkend). Krijgen deze gevederde, losdrijvende planten de kans om wortels te vormen, dan kunnen zij hun vorm behouden of de grofbladerige vorm aannemen.

Globaal kan men dus spreken van twee hoofdgroepen n.l.:

* Planten met grote ingesneden of niet ingesneden bladeren, die we blad op blad of eikeblad noemen, in de literatuur meestal beschreven als *Ceratopteris pteridioides*.

* Planten met fijne ingesneden bladeren, die we Sumatravaren noemen en in de literatuur meestal wordt beschreven als *Ceratopteris thalictroides*.

Door zijn enorme snelle vermeerdering is het afsterven van dit eenjarig plantje nauwelijks merkbaar. Ook als hij op moerassige bodem, aan het wateroppervlak of submers gehouden wordt, is weinig verschil in groei merkbaar. In het laatste geval is het wel raadzaam de bladrozet enkele centimeters boven de bodem te verankeren aan kienhout of kurkschors.

Geplaatst tussen donkergroen gekleurde planten kan hij in een groot aquarium met een goede voedingsbodem uitgroeien tot een enorme solitair. In kleinere aquaria kunnen wij hem het best houden op een schrale voedingsbodem om de groeisnelheid binnen de perken te houden. Bij een krachtige belichting, een hoge luchtvochtigheid en een temperatuur tussen 18 en 28 gr. C. zal hij weinig problemen met zich meebrengen. Zacht water (pH 5,5 tot 7,5) met een KH van 5 tot 15 bevorderen zijn welzijn.

De voordelen van deze plant zijn:

1. Dat de snelle groei veel voedingszouten aan het water onttrekt, wat gunstig is bij de kweek van vissen bij onbevolkte aquaria.

2. Dat als drijfplant gehouden, de wortels een ideale beschutting geven aan jongbroed.

3. Dat zowel blad als wortel door de vissen graag als bijvoeding gegeten worden.

Een nadeel van de snelle groei is dat veel licht ontnomen wordt aan andere planten, wat niet bevorderlijk is voor een goede fotosynthese. Helaas is deze van oudsher bekende, echte waterplant, de laatste jaren een beetje in de vergeethoek geraakt. Hij verdient dit allerminst. Het is zelfs zo dat hij in Afrika dankbaar als groente wordt aanvaard en in Japan zelfs als primeur wordt geserveerd. De vraag of dit plantje nu nog de bescheiden aanduiding verdient van "simpel plantje", laten wij aan u over.

Dermogenys pusillus

overgenomen uit: Ant. van Leeuwenhoek - Assen

auteur: P. Bus uit Groningen

Een aquariumvisje, welke geregeld wordt aangeboden in de handel. Toch komt men dit visje niet vaak bij een aquariaan tegen, hetgeen waarschijnlijk komt door de toch wel speciale aandacht (voedsel) die dit visje nodig heeft. Elke keer ben ik weer geboeid door zijn bijzondere lichaamsbouw en ging zodoende de in mijn bezit zijnde literatuur eens nasnuffelen.

Vindplaats van deze vis ligt in het zuiden van de Filippijnen, Borneo, Java, Sumatra, Malakka, Burma en Thailand. In allerlei zoete wateren en meerdere honderden kilometers landinwaarts, doch ook in matig brakke kustwateren; niet in zout water. Sedert 1905 wordt de vis van tijd tot tijd ingevoerd. Ook thans wordt nog steeds een beperkt aantal exemplaren, voor het merendeel wijfjes uit Singapore meegebracht.

De lengte van het visje is maximaal 80mm. De mannen blijven iets kleiner en zijn ook slanker dan de wijfjes. Zoals naderhand zal blijken hebben we bij de ingevoerde vissen die onder bovenstaande naam werden ingevoerd, met een soort te doen die echter in talrijke ondersoorten, de z.g. geografische rassen uiteen valt. Vooral in kleur en tekening komt dit zeer sterk tot uitdrukking. De vormen die in liefhebberskringen voor 1940 bekend zijn geworden, hadden of een bruinachtige of een blauwgroene grondkleur. De gedurende 1949 in Nederland ingevoerde exemplaren zijn meer zilverachtig, deze laatste vorm zullen we hier nader beschrijven.

Over de hele zilverachtige tot licht blauwgroene, en afhankelijk van de belichting soms sterk glanzende lichaamslengte, loopt een donkere streep tot aan de staartwortel. De basis van de borstvinnen is eveneens donker gekleurd. Onder de snavelvormige onderkaak loopt een zeer donkere tot zwarte streep tot aan de top van de snavel, bij mooie mannelijke exemplaren met een rode lijn afgezet. De basis van rug en aarsvin (zijn vooral bij het mannetje) oranje-rood, meer naar buiten toe in geelachtig overgaand.

In een aquarium kunnen we zodra de dieren, die aanvankelijk wat schuw zijn, zich hebben aangepast aan de omgeving, veel plezier aan deze vissen beleven. Nemen we de moeite om van tijd tot tijd eens wat muggen of kleinere vliegen (o.a. fruitvliegjes) onder de kap van het aquarium los te laten, dan komen ze eerst goed in hun element. Ze nemen echter ook graag het gewone levend voer, zoals tubifex, enchytreen, muggenlarven, watervlooien en allerlei andere voedseldieren. Het is wel gewenst ze in een niet al te hoge bak onder te brengen (maximaal 40 cm), aangezien ze zelden dieper van 25 cm onder de oppervlakte afdalen om hun voedsel te bemachtigen. Indien het aquarium niet van tijd tot tijd een weinig zon krijgt, is het noodzakelijk om deze visjes kleine porties zachte algen toe te dienen om ze in conditie te houden. De temperatuur houden we op ca. 25 tot 28 graden, doch deze kan 's nachts tot ca 20 graden dalen zonder dat de vissen er nadelige gevolgen van ondervinden.

De voortplanting is even interessant als het visje zelf. Het liefdesspel verloopt doorgaans vrij rustig, maar kan ook tamelijk heftig plaatsvinden. Vooral indien we meerdere paartjes bijeen in het aquarium hebben, hetgeen nooit een bezwaar is en feitelijk aan te bevelen, omdat het paringspel dan nog belangwekkender wordt. Door het wijfje met de 'snavel' tegen de geslachtsopening te stoten, tracht het mannetje haar te prikkelen het uit te stoten sperma op te nemen. Blijft ze dan bij hem zwemmen, dan brengt het mannetje de typisch gevormde aarsvin (waarvan de voorste 8 stralen sterk achterwaarts gericht zijn) enigszins rond de geslachtsopening van het wijfje, waarop de overdracht van sperma plaats heeft. Dit sperma wordt door het wijfje voor een deel in de ovariumwand opgeslagen, deels voor de bevruchting van een aantal eitjes benut. Na 3 tot 5 weken (bij lagere temperaturen duurt het veel langer) worden de eerste jongen geboren. Afhankelijk van verschillende factoren (ouderdom wijfje, temp. en voedsel) worden per keer maximaal 30 jongen geworpen, doch heel normaal zijn worpen van 5 tot 12 stuks. Reeds een maand later, zonder dat een hernieuwde bevruchting door het mannetje heeft plaatsgevonden, wordt wederom een aantal jongen geboren. We kunnen dus terecht van productief spreken. De jongen zijn bij de geboorte ca. 10mm lang en eten direct kleine voedseldieren. Het thans algemeen "micro" wordt door ouder en jongen

graag gegeten. Is het aquarium waarin de vissen zijn ondergebracht voldoende ruim, waarbij in hoofdzaak de oppervlakte een rol speelt, dan groeien de jongen bij ruime voeding snel op en zijn de zich vervormende aarsvin reeds na 2 maanden de mannetjes te herkennen.

Importexemplaren van *dermogenys pusillus* zijn, zoals ook vele andere aquariumvissen, zeer schrikachtig, hetgeen bij deze soort kan leiden tot beschadiging en zelfs afbreken van de onderkaak. Hoewel regeneratie van deze kaak gewoonlijk na verloop van tijd plaats heeft, herstelt zij zich nooit meer in de oude vorm. Het verdient aanbeveling de randen van het aquarium, vooral aan de oppervlakte, dicht van planten te voorzien en met name de zijde waar eventueel licht valt, te laten bealgen of af te schermen. Het toevoegen van zeewier of zout aan het aquariumwater, zoals wel eens wordt aanbevolen, beschouwen we als niet gewenst. Eerder brengt men de dieren tot rust door regelmatig muggen op het water te werpen en ze zoveel mogelijk rust te geven (niet al te veel licht) in de eerste maanden. Het werpen van niet levensvatbare jongen, zoals bij tandkarpers wel voorkomt, is doorgaans het gevolg van ondoelmatige voeding en een te lage temperatuur. Hoewel de halfsnavelbekjes flinke insecten of andere voedseldieren kunnen verorberen, vergrijpen ze zich niet aan hun jongen of aan die van andere vissen indien die een lengte van meer dan 10mm hebben bereikt. Uiteraard alleen indien ze voldoende en juist gevoerd worden. Het halfsnavelbekje is weer een van die aquariumvissen waarvan nog zo weinig bekend is. Dit is alleen het gevolg van de geringe aanvoer, want ze planten zich zonder moeite ruim voort, maar vooral doordat nog vele liefhebbers meer naar de kleurenpracht kijken dan naar iets werkelijk interessants en wonderlijk.

Bezoek aan het Ecodrome, gaat u mee??

Op 2 november a.s. bezoeken wij het Ecodrome te Zwolle. In een lezing van Nanne de Vos hebben wij kunnen horen (en zien op de dia's) dat daar een zeer groot aquarium is gebouwd in een grote kas. Dit aquarium is ingericht als een stukje Rio Negro. We brengen dit bezoek 's avonds omdat er dan geen lichtinval is van buiten en dat dan ook de nachtdieren te aanschouwen zullen zijn. Er is een verzorger van het aquarium aanwezig om ons wetenswaardigheden te vertellen over de bak.

We worden deze vrijdagavond van 19.30 tot ca 21.00 uur verwacht en zullen als groep naar het aquarium gaan. De toegang is F14,- per persoon. De gids wordt door de vereniging betaald. Doordat wij als enigen op dat moment aanwezig zijn, zal de horecagelegenheid gesloten zijn. U mag zelf eventueel iets te drinken meenemen.

Wilt u mee?? We vertrekken, met eigen auto's, uiterlijk om 18.15 uur vanaf de Reenske Compagnie. Om aan het Ecodrome door te geven met hoeveel personen we komen vragen wij u om u, uiterlijk 28 oktober op te geven bij Nomi (0598-380220/ 06-29343949).

Van: IAG Blom <angeleye@zeelandnet.nl>

Aan: <aquariahs@castel.nl>

Onderwerp: registratie

Hoi allemaal,

Ik heet Brian Traas en ben begonnen met een lijst samen te stellen van liefhebbers die Amerikaanse cichliden houden.

Het doel hiervan is dat ik op lange termijn iedereen kan helpen aan een mooie soort (en niet te vergeten goede bloedlijn).

Ook wil ik hiermee het probleem oplossen van de losse mannetjes of vrouwtjes die men wel eens in bezit heeft.

Als er liefhebbers in uw vereniging zitten wilt u dan vragen of ze hun gegevens en niet te vergeten hun visbestand willen opsturen? Helaas kan dit project niet slagen zonder de hulp van de verenigen, dus elke liefhebber die u kan bereiken is welkom.

Groeten, Brian.

Dit bericht is via e-mail ontvangen, evt. reacties rechtstreeks naar Brian of via mij (Nico Bulthuis).